

TEZAURUL DE DENARI ROMANI IMPERIALI DE LA GHERĂIEȘTII NOI, JUD. NEAMȚ

DE

VIRGIL MIHĂILESCU-BÎRLIBA

Cu prilejul unor lucrări gospodărești de la marginea vestică a satului Gherăiești Noi (com. Gherăiești), în ziua de 27 aprilie 1977, mai mulți țărani¹ au descoperit un mic vas de lut, care conținea 271 de monede romane de argint. Chiar a doua zi, prin grija autorităților², tezaurul și vasul au intrat în patrimoniul Muzeului de istorie din Piatra Neamț, unde vasul a fost restaurat, iar monedele curățite³.

Vasul (Nr. Inv. 5978) în care au fost ascunse monedele este o căniță lucrată la roată, biconică, cu gura puțin răsfrântă, gîtul înalt, linia maximei curburi rotunjită și fundul pe inel, cu un mic umbo; toarta pornește de sub buză și se prinde deasupra pîntecelui. Pasta este fină, bine aleasă și arsă, de culoare cenușie (Fig. 1/a, 2/a)⁴. Prin caracteristicile sale, această cană de

Fig. 1. Vasul tezaurului de la Gherăiești Noi (a, b) și moneda „barbarizată” (c).

¹ Descoperirea a fost făcută de către Mihai Bordeianu, Anton Andru și Petre Pal. Ne exprimăm recunoștința pentru grija cu care au recuperat tezaurul și l-au predat autorităților.

² Mulțumesc în mod deosebit Dlui Marcel Darie de la

Poliția județului Neamț, care ne-a sesizat și ne-a însoțit în cercetarea de teren.

³ Predarea s-a făcut de către Poliția județului Neamț prin procesul-verbal nr. 29326 din 1 octombrie 1977.

⁴ Dimensiuni: l. — 97 mm; diam. g. — 61 mm; diam. max. — 80 mm; diam. f. — 41 mm.

mici dimensiuni face parte din ceramica daco-carpică, *grupa BII, tipul d/3*, potrivit clasificării întocmite de către Gh. Bichir⁵. Sub buză, pe gît și umăr, se află un semn incizat după ardere, de forma unei cruci (30 mm × 30 mm), cu bara superioară îndoită spre stînga, ca un cîrlig. Asemenea incizii se crede că au o origine sarmatică, avînd o semnificație magică, vasele cu asemenea semne fiind întrebuintate în ceremoniile magico-religioase⁶. Iată că descoperirea de față ne face să reluăm discuția, căci vasul de la Gherăiești are acest semn, poate pentru protecție, dacă-i atribuim un rol magic sau, totuși, reprezintă proprietatea. Prin punerea monedelor în vasul restaurat⁷, ne-am convins că acest depozit monetar a fost recoltat în întregime.

Structura tezaurului. Monedele de la Gherăieștii Noi aparțin unei perioade de timp destul de lungă. Depozitul are cele mai vechi piese de la Nero (63 — 68 e.n.), iar cele mai noi de la Commodus (184 — 185 e.n.); sînt reprezentate aproape toate domniile cuprinse în acest interval de timp. Iată cum se repartizează denarii descoperiți, potrivit cu domniile respective: Nero 4, Otho 1, Vitellius 8, Vespasianus 34, Titus 14, Domitianus 12, Nerva 10, Traianus 76, Hadrianus 57, Antoninus Pius 36, Marcus Aurelius 15 și Commodus 3. Și în acest tezaur nucleul principal de monede datează din perioada Traianus — Marcus Aurelius (67, 89%), apropieri puțin făcute cu descoperirile similare din Moldova, de la Costești (61, 14%)⁸ și Rediu (71, 72%)⁹, ca și cu depozitele monetare descoperite atît în Imperiul Roman, la Bletchley (69, 58%)¹⁰, Vienna (61, 87%) și Chasanfakla (70, 69%)¹¹, cît și dincolo de hotarele acestuia, la Matiuși (61, 10%), Kriačikovka (70, 0%), Podlesnovka (65, 28%)¹² și Cernitza (71, 46%)¹³. Aceste date ne îndreptătesc să afirmăm încă o dată, că este aproape o regulă ca în tezaurele încheiate cu emisiuni Marcus Aurelius, Commodus și Septimius Severus, masa principală de monede să fie din perioada Traianus — Mar-

Tabcl 1. Gherăiești-structura tezaurului

Nr. crt.	Împăratul și membrii familiei imperiale	Anii de domnie	Anii între care se datează monedele din tezaur	Numărul de exemplare		Procentaj
				Total	Pe an/domnie	
1.	Nero	54—68	63—68	4	0,66	1,48
2.	Otho	69	69	1	1	0,37
3.	Vitellius	69	69	8	8	2,95
4.	Vespasianus	69—79	69—79	34	3,09	12,55
5.	Titus	79—81	79—80	14	7	5,17
9.	Domitianus	81—96	81—96	12	0,75	4,43
7.	Nerva	96—98	96—98	10	3,33	3,69
8.	Traianus	98—117	98—117	76	3,8	28,04
9.	Hadrianus	117—138	117—138	57	2,59	21,03
10.	Antoninus Pius	138—161	139—160	36	1,64	13,28
11.	Marcus Aurelius	161—180	163—180	15	0,83	5,54
12.	Commodus	180—192	180—185	3	0,5	1,11
13.	„Barbare”	—	sec. II e.n.?	1	—	0,37

⁵ Gh. Bichir, *Cultura carpică*, București, 1973, p. 83, pl. CXXIII/1 și CXXVII/1 (Poiana—Dulcești).

⁶ *Ibidem*, p. 89—90.

⁷ Lucrările de restaurare și conservare a vasului (fișa nr. 502), ca și de curățire a monedelor (fișa nr. 501), au fost efectuate de către regretatul A. Buzilă.

⁸ D. Tudor, *SCȘIași*, 5, 1954, 3—4, p. 380; V. Mihăilescu-Birliba, *MemAntiq*, 2, 1970, p. 321.

⁹ B. Mîtren, *SCIV*, 14, 1963, 2, p. 471; *idem*, *Dacia*, N.S., 7, 1963, p. 596; *idem*, *SCIV*, 15, 1964, 4, p. 578; *idem*, *Dacia*, N.S., 8, 1964, p. 382; V. Mihăilescu-Birliba, *SCN*, 4, 1968, p. 457; *idem*, *MemAntiq*, 2, 1970, p. 317.

¹⁰ M. H. Crawford, *NC*, 9, 1969, p. 113—122.

¹¹ S. Bolin, *State and Currency in the Roman Empire to 300 A.D.*, Stockholm, 1958, p. 347—350 (*Supplement*).

¹² V. V. Kropotkin, *NE*, 6, 1966, p. 85—93.

¹³ *Idem*, *Klady rimskikh monet na territorij SSSR*, SA1, G 4—4, Moskva, 1961, tabelul nr. 9 și nr. 1557.

cus Aurelius, fenomen cărui nu i-am găsit o altă explicație plauzibilă decît în politica monetară romană din aceeași vreme, care reflectă situația economică generală a imperiului¹⁴.

Domniile cele mai bine reprezentate în tezaurul de la Gherăiești Noi sînt ale lui Traianus (28, 04%), Hadrianus (21, 03%), Antoninus Pius (13, 28%) și Vespasianus (12, 55%); cele mai puține monede sînt de la Otho (0,37%), Commodus (1,11%), Nero (1,48%), Vitellius (2,95%) și Nerva (3,69%) (tabelul 1). Dacă încercăm să analizăm repartizarea după numărul de denari existenți pentru fiecare an de domnie al împăraților reprezentați în tezaur, observăm că obținem, spre deosebire de alte cazuri, aproape aceeași ordine: Vitellius (8), Titus (7), Traianus (3,8), Nerva (3,33), Vespasianus (3,09). Otho (1), Marcus Aurelius (0,83), Domitianus (0,75), Nero (0,66) și Commodus (0,5) (tabelul 1).

Studierea monedelor tezaurului de față, potrivit cu nominalul, monetăriile și metalul, nu ne-a adus nimic deosebit, toate piesele — exceptînd cea „barbară”, asupra căreia vom mai reveni — fiind denari bătuți la Roma dintr-un argint de bună calitate.

Pondereea. Monedele tezaurului de la Gherăiești, după curățire, au o greutate totală de 865,20 g; s-a pierdut foarte puțin prin curățire, deoarece cele mai multe piese monetare nu erau acoperite de oxid. Greutatea medie este 3,193 g, puțin mai ridicată decît cea obișnuită. Cea mai mare parte a monedelor din tezaur are greutatea între 2,80 și 3,41 g (163 exemplare). Prezentînd o situație aparte, greutatea medii ale emisiunilor fiecărei domnii merg ascendent, cele mai scăzute fiind la începutul tezaurului, iar cele mai ridicate la sfîrșitul său: Nero (3,04 g), Vitellius (3,06 g), Vespasianus și Titus (3,12 g). . . Antoninus Pius (3,24 g), Marcus Aurelius (3,35 g) și Commodus (3,33 g) (tabelul 2). În tezaur sînt puține exemplarele cu greutatea sub cea normală (8), din care menționăm următoarele: Traianus (2,71 g), Hadrianus (2,55 g), Antoninus Pius (2,63 g) și Marcus Aurelius (2,75 g). Monedele cu greutatea cea mai bună sînt emise de către Do-

Tabel 2. Gherăiești — ponderea monedelor

Nr. crt.	Împăratul și membrii familiei imperiale	Greutatea medie	Numărul de monede cu greutatea considerată			Greutatea în grame	
			Normală (3,41—2,80 g)	Subnormală (—2,80 g)	Peste normală (+3,41 g)	Maximă	Minimă
1.	Nero	3,04	4	—	—	3,10	2,97
2.	Otho	3,20	1	—	—	3,20	
3.	Vitellius	3,06	8	—	—	3,20	2,88
4.	Vespasianus	3,12	31	—	3	3,36	2,88
5.	Titus	3,12	13	—	1	3,29	2,94
6.	Domitianus	3,19	5	—	7	3,40	3,02
7.	Nerva	3,23	4	—	6	3,35	3,08
8.	Traianus	3,16	51	3	22	3,55	2,71
9.	Hadrianus	3,17	27	3	27	3,67	2,55
10.	Antoninus Pius	3,24	16	1	19	3,70	2,63
11.	Marcus Aurelius	3,35	2	1	12	3,90	2,75
12.	Commodus	3,33	1	—	2	3,48	3,17
13.	„Barbare”	2,67	—	1	—	2,67	

¹⁴ V. Mihăilescu-Bîrliba, *MemAntiq*, 4—5, 1972—1973, p. 128 și nota 12; idem, *Legăturile dintre lumea romană și populațiile „barbare” de la est și nord de Carpați Răsăriteni în prima jumătate a mileniului I e.n., reflectate în primul rînd prin descoperirile monetare* (rezumatul tezei de doctorat),

București, 1975, p. 17; V. Mihăilescu-Bîrliba, I. Mitrea, *Tezaurul de la Măgura*, Bacău, 1977, p. 22—23; V. Mihăilescu-Bîrliba, *La monnaie romaine chez les Daces orientaux*, București, 1980, p. 238 și urm.

mitianus (3,40 g), Traianus (3,55 g), Hadrianus (3,67 g), Antoninus Pius (3,70 g), Marcus Aurelius (3,90 g) și Commodus (3,48 g). Se constată, spre deosebire de alte descoperiri asemănătoare, o ridicată greutate medie, precum și multe exemplare cu greutatea mare, chiar și la emisiunile ultimilor împărași reprezentați în acest tezaur.

Conservarea. Chiar în momentul descoperirii depozitului monetar de la Gherăiești, am observat că cele mai multe dintre monede erau curate, fără a fi oxidate. De asemenea, studierea pieselor monetare din acest tezaur a relevat un grad ridicat de uzură, majoritatea fiind destul de tocite — deci, circulate —, neexistând vreo monedă *fleur de coin*; amintim și aceste lucruri, deși, și în alte ocazii, am arătat că aprecierea stării de conservare nu poate fi în totalitate obiectivă¹⁵.

Și la acest tezaur, ca și la alte depozite monetare, am sesizat lipsa unor mici fragmente, desprinse intenționat — după opinia noastră — din corpul monedelor, într-o perioadă când are loc o reducere ponderală treptată a denarului, pe care am presupus-o ca fiind aceea de la Commodus până la Septimius Severus, inclusiv¹⁶. Se remarcă doi denari, care au lipsă 4 (nr. 228), respectiv 6 fragmente (nr. 266).

Azul. Deși ne-am exprimat îndoiala că analiza axelor emisiunilor ar putea indica vreo regulă¹⁷, iată că cercetări recente au arătat că, începând de la Nero până la Traianus, axele sînt orientate întotdeauna în sens contrar (100 % la Traianus), de la Hadrianus până la Commodus crescînd progresiv proporția axelor îndreptate în același sens, pentru ca, la Commodus, să se constată un număr aproape egal al axelor orientate în aceeași direcție sau în sens contrar¹⁸. Descoperirea de la Gherăiești Noi confirmă aceste concluzii, axele redată în catalogul-inventar constituind o dovadă în plus.

Diametrul. Analiza statistică a monedelor probează, și în acest caz, că majoritatea diametrelor se concentrează între dimensiunile de 17 — 19 mm¹⁹.

Identificarea monedelor. Am folosit atât catalogul *RIC*, cit și *Hill*, dar unele exemplare nu s-au încadrat în tipurile cunoscute, în continuare, considerînd utilă redarea, în ordine cronologică, a variantelor²⁰: Vespasianus (Domitianus), nr. 45 (CAES pe avers); Titus (Domitianus), nr. 56 (*Minerva* înaintînd spre dreapta cu sulită și scut); Domitianus, nr. 62 (*Av. IMP CAES DIVI VESP F DOMITIAN AVG P M; Rv. TR P COS VII DES VIII P P. Coroană de lauri pe două scaune curule*); Traianus, nr. 95 — 96 (*RIC*, nr. 109 și *Hill*, nr. 473, dar aur), nr. 109 (*RIC*, nr. 123 și *Hill*, nr. 478, dar aur); Antoninus Pius (Faustina II), nr. 251 (FAVSTINA).

Contramărei. Pe un denar de la Titus (nr. 51), din anul 80, apare o contramareă, ca un C inversat; astfel, nu numai putem susține că asemenea incizii apar numai pînă la Vespasianus²¹. În ultimul timp, înclinăm să interpretăm asemenea semne ca reprezentînd verificări oficiale, probabil, ale greutății²².

O problemă aparte o constituie moneda de la nr. 271, „barbarizată”, care merită o descriere mai amănunțită (Fig. 1/b, c și 2/b, c). Aversul are ca prototip o emisiune anterioară lui Hadrianus, poate, de la Traianus; aceasta, din punct de vedere iconografic, căci legenda, începînd cu *M ANT* . . . indică o emisiune de la Antonini (poate, Marcus Aurelius). Reversul nu este edificator, putînd fi realizat după un model din secolul al II-lea e.n., probabil, chiar din a doua jumătate a sa. Legenda incorectă, stingăcia reprezentării iconografice și asemănarea unor semne cu literele grecești, ne fac să susținem din nou că monedele de acest fel au fost emise în orașele greco-romane de la nordul Mării Negre, într-o vreme cînd exista o criză de numerar²³.

★

Descoperirea unui nou tezaur de denari romani imperiați ne repune o serie de întrebări la care vom căuta să răspundem. Astfel, după cum am încercat să demonstrăm și în alte cazuri, acumularea numerarului trebuie căutată în Imperiul Roman, asemenea tezaurului reflectînd „marea masă circulantă de monedă romană”²⁴, dintr-un anumit spațiu. Ascunderea depozitului de la Gherăiești a avut loc la o dată care nu poate fi precizată, moneda „barbară” indicînd o perioadă, poate,

¹⁵ V. Mihăilescu-Birliba, *Carpica*, 8, 1976, p. 130—131; V. Mihăilescu-Birliba și I. Mîtreă, *Carpica*, 7, 1975, p. 20; V. Mihăilescu-Birliba și D. Monah, *Carpica*, 7, 1975, p. 34; V. Mihăilescu-Birliba, I. Mîtreă, *Tezaurul de la Măgura*, p. 26.

¹⁶ V. Mihăilescu-Birliba, I. Mîtreă, *loc. cit.*: V. Mihăilescu-Birliba, *Mem.Antiq.*, 4—5, 1972—1973, p. 133—134; V. Mihăilescu-Birliba și I. Mîtreă, *Carpica*, 7, 1975, p. 20; V. Mihăilescu-Birliba și D. Monah, *op. cit.*, p. 34.

¹⁷ V. Mihăilescu-Birliba, I. Mîtreă, *Tezaurul de la Măgura*, p. 27.

¹⁸ P. Bastien și H. Huvelin, *BSFN*, 26, 1971, 10, p. 134.

¹⁹ V. Mihăilescu-Birliba, *Mem.Antiq.*, 4—5, 1972—1973, p. 130—131.

²⁰ Monedele găsite variante într-un catalog, dar prezente în celălalt, n-au fost incluse.

²¹ V. Mihăilescu-Birliba, *Carpica*, 8, 1976, p. 143.

²² *Ibidem*, p. 143—144 și nota 22.

²³ V. Mihăilescu-Birliba și I. Mîtreă, *Carpica*, 7, 1975, p. 17—18.

²⁴ V. Mihăilescu-Birliba, *op. cit.* (rezumatul tezei de doctorat), p. 9 și 19—20; *idem*, *La monnaie romaine chez les Daces orientaux*, București, 1980, p. 244—245; *idem*, în *PACT*, 5, 1981, p. 324—333.

de la începutul secolului al III-lea, chiar dacă acumularea se încheie în 184 — 185 e.n. În Moldova, din tezaurul încheiat cu emisiuni de la Commodus, deși nu toate recuperate integral, mai amintim pe cele descoperite la Bălănești — 1958 (181 e.n.)²⁵, Ciurmuși²⁶, Costești — 1948²⁷, Costița — 1935²⁸, Fedeleșeni (183 e.n.)²⁹, Gura Văii — 1935³⁰, Farava — 1937 (183 — 184 e.n.)³¹, Reditu (183 e.n.?)³², Sascut (187 e.n.)³³, Socea — 1943 (183 e.n.)³⁴, Socea — 1970 (184 e.n.)³⁵, Strunga — 1935³⁶, Tințești³⁷ și Vlădiceni (181 — 182 e.n.)³⁸.

Datele numismatico-istorice, ca și originea dacică a vasului în care s-a găsit tezaurul, indică un autohton, ca fiind proprietar al depozitului monetar de la Gherăiești Noi format într-o perioadă de devalorizare și îngropat după reforma monetară a lui Septimius Severus³⁹. Această descoperire reprezintă un nou și important document privind stadiul economic și social al populației autohtone de la est de Carpați în secolele II — III.

CATALOG-INVENTAR AL TEZAURULUI DE LA GHERĂIEȘTI

Nero

- 1—2. ↓ 3,10 g; 18 mm. ↓ 3,02 g; 18 mm. RIC, I, p. 148, nr. 52, anii 63—68.
3—4. ↗ 3,08 g; 19 mm. ↓ 2,97 g; 18 mm. RIC, I, p. 149, nr. 58, anii 63—68.

Olio

5. ↓ 3,20 g; 19 mm. RIC, I, p. 219, nr. 12 (3), anul 69.

Vitellius

6. ↓ 2,88 g; 19 mm. RIC, I, p. 224, nr. 2 (2), anul 69.
7. ↓ 2,94 g; 19 mm. RIC, I, p. 224, nr. 2 (3), anul 69.
8. ↓ 3,10 g; 19 mm. RIC, I, p. 225, nr. 18 (2), anul 69.
9. ↘ 3,07 g; 18 mm. RIC, I, p. 225, nr. 18 (3), anul 69.
10. ↓ 3,18 g; 18 mm. RIC, I, p. 225, nr. 22, anul 69.
11. ↗ 3,20 g; 20 mm. RIC, I, p. 225, nr. 24 (1), anul 69.
12. ↗ 3,00 g; 19 mm; lipsă un fragment. RIC, I, p. 225, nr. 24 (2), anul 69.

13. ↓ 3,10 g; 19 mm. RIC, I, p. 225, nr. 24 (3), anul 69.

Vespasianus

14. ↓ 2,98 g; 19 mm. RIC, II, p. 15, nr. 4, anii 69—71.
15. ↓ 3,04 g; 18 mm. RIC, II, p. 16, nr. 9, anii 69—71.
16. ↗ 3,08 g; 17 mm. RIC, II, p. 16, nr. 10, anii 69—71.
17—19. ↓ 3,11 g; 18 mm. ↗ 3,11 g; 19 mm; lipsă un fragment. ↗ 3,17 g; 17 mm. RIC, II, p. 16, nr. 15, anii 69—71.
20. ↓ 2,90 g; 17 mm. RIC, II, p. 18; nr. 30, anii 70—72 sau p. 19, nr. 42, anii 72, 73 sau p. 30, nr. 137 (hibridă), anii 75—79 (avers) sau 70, 71 (revers).
21. ↓ 3,04 g; 18 mm. RIC, II, p. 19, nr. 37, anii 70—72.
22. ↓ 3,04 g; 17 mm; lipsă un fragment. RIC, II, p. 19, nr. 39, anii 70—72.
23. ↓ 3,19 g; 18 mm. RIC, II, p. 20, nr. 50, anii 72, 73.
24. ↓ 2,94 g; 19 mm; lipsă 2 fragmente. RIC, II, p. 20, nr. 52, anii 72, 73.
25—29. ↑ 3,11 g; 20 mm. ↑ 3,23 g; 20 mm. ↑ 3,03 g; 19 mm. ↗ 3,11 g; 19 mm. ↗ 3,20 g; 18 mm. RIC, II, p. 21, nr. 65, anul 73 (ultima parte).
30. ↑ 3,23 g; 19 mm. RIC, II, p. 22, nr. 67 (1), anul 73 (ultima parte).
31—33. ↓ 3,39 g; 20 mm. ↓ 3,21 g; 19 mm. ↓ 3,08 g; 19 mm. RIC, II, p. 23, nr. 77, anul 74.
34. ↘ 3,15 g; 19 mm. RIC, II, p. 24, nr. 84, anul 74 (nedatate).

²⁵ B. Mitrea, *SCIV*, 10, 1959, 1, p. 158; V. Mihăilescu-Birliba, *MemAntiq*, 2, 1970, p. 316.

²⁶ D. Tudor, *SCȘIasi*, 5, 1954, 3—4, p. 386; V. Mihăilescu-Birliba, *op. cit.*, p. 323.

²⁷ D. Tudor, *loc. cit.*; V. Mihăilescu-Birliba, *op. cit.*, p. 321.

²⁸ C. Matasă și B. Mitrea, *SCN*, 1, 1957, p. 475; V. Mihăilescu-Birliba, *op. cit.*, p. 317.

²⁹ N. Gostar, în vol. *Hăbășești*, București, 1954, p. 555 și 576—577; V. Mihăilescu-Birliba, *op. cit.*, p. 321.

³⁰ B. Mitrea, *SCIV*, 7, 1956, 1—2, p. 161.

³¹ M. Gramatopol, *CrestColcef*, 12, 1965, p. 308—342; V. Mihăilescu-Birliba, *op. cit.*, p. 324.

³² B. Mitrea, *SCIV*, 14, 1963, 2, p. 471; idem, *SCIV*, 15, 1964, 4, p. 578; idem, *SCIV*, 24, 1973, 1, p. 150.

35. ↓ 3,00 g; 18 mm. RIC, II, p. 24, nr. 89, anul 75 sau p. 25, nr. 99 (a), anul 76.

- 36—39. ↗ 3,11 g; 20 mm. ↓ 3,17 g; 19 mm. ↓ 2,88 g; 19 mm.

- ↓ 3,10 g; 19 mm. RIC, II, p. 24, nr. 90, anul 75.

40. ↗ 3,15 g; 19 mm. RIC, II, p. 26, nr. 103, anii 77, 78.

41. ↓ 3,14 g; 19 mm. RIC, II, p. 27, nr. 114, anul 79.

Vespasianus: Titus

42. ↓ 3,32 g; 19 mm. RIC, II, p. 36, nr. 176, anul 74 (?) (nedatate).

43. ↗ 2,88 g; 19 mm. RIC, II, p. 39, nr. 218, anii 78, 79 (nedatate).

Vespasianus: Domitianus

44. ↗ 3,15 g; 19 mm. RIC, II, p. 41, nr. 232, anul 73.

45. ↓ 3,01 g; 20 mm. RIC, II, p. 42, nr. 238 var. (CAES pe avers), anul 76.

46. ↘ 3,36 g; 19 mm. RIC, II, p. 43, nr. 241, anii 77—78.

47. ↓ 3,30 g; 18 mm. RIC, II, p. 43, nr. 242, anii 77—78.

Titus

48. ↓ 3,01 g; 18 mm. RIC, II, p. 117, nr. 6, anul 79 (după 1 iulie) (grupa a II-a).

49. ↓ 3,10 g; 18 mm; lipsă un fragment. RIC, II, p. 117, nr. 13, anul 79 (după 1 iulie).

- 50—51. ↓ 3,26 g; 19 mm. ↓ 3,07 g; 19 mm; contramarca

↓ pe avers. RIC, II, p. 119, nr. 23 (a), anul 80

(1 ianuarie — 1 iulie).

52. ↓ 3,11 g; 18 mm. RIC, II, p. 119, nr. 25, anul 80 (1 ianuarie — 1 iulie).

- 53—54. ↓ 3,17 g; 19 mm. ↓ 2,94 g; 18 mm. RIC, II, p. 119, nr. 27 (a), anul 80 (1 ianuarie — 1 iulie).

Titus: Domitianus

55. ↓ 3,20 g; 19 mm. RIC, II, p. 121, nr. 42, anul 80.

56. ↓ 3,29 g; 19 mm; lipsă un fragment. RIC, II, p. 121—122, nr. 48—53 var. (Minerva înaintînd spre dreapta cu suliță și scut), anul 80 (spre sfîrșit).

- 57—59. ↓ 3,05 g; 19 mm. ↓ 3,04 g; 19 mm. ↓ 3,20 g; 18 mm. RIC, II, p. 122, nr. 50, anul 80 (spre sfîrșit).

60. ↓ 3,20 g; 19 mm. RIC, II, p. 122, nr. 51, anul 80 (spre sfîrșit).

Titus: Iulia Titia

³⁹ G. Severeanu, *București*, 2, 1935, p. 218—232; M. Măcrea, *AISC*, 3, 1936—1940, p. 275—276; V. Mihăilescu-Birliba, *op. cit.*, p. 327.

³⁴ D. Tudor, *op. cit.*, p. 386; V. Mihăilescu-Birliba, *op. cit.*, p. 317.

³⁵ V. Mihăilescu-Birliba, *MemAntiq*, 3, 1971, p. 587.

³⁶ B. Mitrea, *SCIV*, 23, 1972, 1, p. 145—146.

³⁷ Idem, *SCIV*, 19, 1968, 1, p. 179; idem, *SCIV*, 21, 1970, 2, p. 344—345; V. Mihăilescu-Birliba, *op. cit.*, p. 317—318.

³⁸ D. Tudor, *op. cit.*, p. 386; V. Mihăilescu-Birliba, *op. cit.*, p. 316.

³⁹ Vezi nota 24 și V. Mihăilescu-Birliba, în *MemAntiq*, 15—17, 1983—1985 (1987), p. 115—125.

61. ↓ 3,15 g; 19 mm. RIC, II, p. 122, nr. 56, nedatate (Înainte de 80).
- Domitianus*
62. ↓ 3,02 g; 19 mm. RIC, II, p. 154 și urm. var. (AV. IMP CAES DIVI VESP F DOMITIAN AVG P M; RV. TR P COS VII DES VIII P P. Coroană de lauri pe 2 scaune curule), anul 81.
63. ↓ 3,09 g; 18 mm. RIC, II, p. 155, nr. 14, anul 81 (emisiunea a III-a).
64. ↓ 3,20 g; 20 mm. RIC, II, p. 156, nr. 20, anul 81 (emisiunea a III-a).
65. ↓ 3,23 g; 19 mm. RIC, II, p. 156, nr. 25, anul 82 (emisiunea I).
66. ↓ 3,02 g; 19 mm. RIC, II, p. 168, nr. 117, anul 88 (emisiunea a III-a).
67. ↓ 3,24 g; 19 mm. RIC, II, p. 172, nr. 154, anii 90-91.
- 68-69. ↓ 3,15 g; 19 mm. ↓ 3,26 g; 19 mm. RIC, II, p. 173, nr. 168, anul 92.
- 70-71. ↓ 3,25 g; 19 mm. ↓ 3,24 g; 19 mm. RIC, II, p. 174, nr. 172, anii 92-93.
72. ↓ 3,23 g; 20 mm. RIC, II, p. 174, nr. 178, anii 93-94.
73. ↓ 3,40 g; 18 mm. RIC, II, p. 176, nr. 193, anii 95-96.
- Nerva*
74. ↓ 3,08 g; 18 mm. RIC, II, p. 223, nr. 1, anul 96.
75. ↓ 3,26 g; 18 mm. RIC, II, p. 223, nr. 2, anul 96.
76. ↓ 3,10 g; 18 mm. RIC, II, p. 223, nr. 3, anul 96.
77. ↓ 3,29 g; 19 mm. RIC, II, p. 224, nr. 14, anul 97.
- 78-80. ↓ 3,33 g; 18 mm. ↓ 3,19 g; 19 mm. ↓ 3,35 g; 18 mm. RIC, II, p. 224, nr. 16, anul 97.
81. ↓ 3,26 g; 19 mm. RIC, II, p. 224, nr. 17, anul 97.
82. ↓ 3,21 g; 19 mm. RIC, II, p. 224, nr. 18, anul 97.
83. ↓ 3,25 g; 18 mm. RIC, II, p. 226, nr. 42, anul 98.
- Traianus*
84. ↓ 3,08 g; 19 mm. RIC, II, p. 245, nr. 6, anii 98-99; Hill, p. 130, nr. 56, anul 99 (emisiunea a 4-a).
85. ↓ 3,52 g; 19 mm. RIC, II, p. 245, nr. 13, anii 98-99; Hill, p. 130, nr. 56 („Felicitas”), anul 99 (emisiunea a 4-a).
- 86-87. ↓ 3,43 g; 18 mm. ↓ 3,33 g; 19 mm. RIC, II, p. 246, nr. 17, anii 98-99; Hill, p. 130, nr. 56, anul 99 (emisiunea a 4-a).
88. ↓ 3,10 g; 19 mm. RIC, II, p. 247, nr. 38, anul 100; Hill, p. 131, nr. 83, anul 100 (emisiunea a 5-a).
89. ↓ 3,24 g; 18 mm. RIC, II, p. 248, nr. 52, anii 101-102; Hill, p. 132, nr. 126, anul 102 (emisiunea a 7-a).
90. ↓ 2,99 g; 19 mm. RIC, II, p. 248, nr. 60, anii 101-102; Hill, p. 132, nr. 129, anul 102 (emisiunea a 7-a).
91. ↓ 3,25 g; 19 mm. RIC, II, p. 251, nr. 98, anii 103-111; Hill, p. 141, nr. 496, anul 110 (a 15-a aniversare).
92. ↓ 2,75 g; 19 mm; lipsă un fragment. RIC, II, p. 251, nr. 99, anii 103-111; Hill, p. 140, nr. 493, anul 109 (emisiunea a 16-a).
- 93-94. ↓ 3,14 g; 19 mm. ↓ 3,11 g; 19 mm. RIC, II, p. 251, nr. 104, anii 103-111; Hill, p. 141, nr. 523 var. (Pietas cu altarul, ținind patera și sceptrul), anul 111 (emisiunea a 17-a).
- 95-96. ↓ 3,15 g; 19 mm. ↓ 3,25 g; 19 mm. RIC, II, p. 251, nr. 109 var. (AV), anii 103-111; Hill, p. 140, nr. 473 var. (AV), anul 107 (emisiunea a 14-a).
- 97-99. ↓ 3,04 g; 19 mm; lipsă un fragment. ↓ 3,15 g; 19 mm. ↓ 2,71 g; 20 mm. RIC, II, p. 252, nr. 115, anii 103-111; Hill, p. 140, nr. 468, anul 107 (emisiunea a 14-a).
- 100-102. ↓ 3,15 g; 19 mm. ↓ 3,10 g; 19 mm. ↓ 3,05 g; 19 mm. RIC, II, p. 252, nr. 118 var. (AV), anii 103-111; Hill, p. 140, nr. 481, anul 108 (emisiunea a 15-a).
103. ↓ 3,06 g; 18 mm. RIC, II, p. 252, nr. 119, anii 103-111; Hill, p. 140, nr. 480, anul 108 (emisiunea a 13-a).
- 104-105. ↓ 3,10 g; 20 mm; lipsă un fragment. ↓ 3,29 g; 19 mm. RIC, II, p. 252, nr. 120, anii 103-111; Hill, p. 140, nr. 490, anul 109 (emisiunea a 16-a).
- 106-108. ↓ 3,16 g; 20 mm. ↓ 3,20 g; 20 mm; lipsă un fragment. ↓ 3,20 g; 19 mm. RIC, II, p. 252, nr. 122, anii 103-111; Hill, p. 140, nr. 466, anul 107 (emisiunea a 14-a).
109. ↓ 2,88 g; 19 mm. RIC, II, p. 252, nr. 123 var. (AV), anii 103-111; Hill, p. 140, nr. 478 var. (AV), anul 107 (emisiunea a 14-a).
110. ↓ 3,10 g; 19 mm. RIC, II, p. 253, nr. 127, anii 103-111; Hill, p. 140, nr. 469, anul 107 (victoria în al doilea război dacic și triumful (II)).
111. ↓ 3,07 g; 18 mm. RIC, II, p. 253, nr. 128, anii 103-111; Hill, p. 140, nr. 471, anul 107 (emisiunea a 14-a).
- 112-116. ↓ 3,12 g; 19 mm. ↓ 3,03 g; 19 mm. ↓ 3,19 g; 19 mm. ↓ 3,18 g; 18 mm. ↓ 3,47 g; 19 mm. RIC, II, p. 253, nr. 129, anii 103-111; Hill, p. 140, nr. 485, anul 108 (emisiunea a 15-a).
117. ↓ 3,02 g; 19 mm. RIC, II, p. 252, nr. 130, anii 103-111; Hill, p. 141, nr. 525, anul 111 (emisiunea a 17-a).
118. ↓ 2,98 g; 18 mm. RIC, II, p. 253, nr. 138, anii 103-111; Hill, p. 139, nr. 464, anul 107 (victoria în al doilea război dacic și triumful (II)).
- 119-122. ↓ 3,02 g; 19 mm; lipsă un fragment. ↓ 2,85 g; 19 mm; lipsă un fragment. ↓ 3,08 g; 18 mm; lipsă un fragment. ↓ 2,81 g; 19 mm. RIC, II, p. 253, nr. 142, anii 103-111; Hill, p. 140, nr. 489, anul 109 (emisiunea a 16-a).
123. ↓ 3,18 g; 19 mm. RIC, II, p. 255, nr. 163, anii 103-104; Hill, p. 138, nr. 348, anul 107 (emisiunea a 13-a).
- 124-125. ↓ 3,35 g; 18 mm. ↓ 3,32 g; 19 mm. RIC, II, p. 256, nr. 174, anii 103-104; Hill, p. 138, nr. 346, anul 107 (emisiunea a 13-a).
126. ↓ 3,20 g; 19 mm. RIC, II, p. 256, nr. 176, anii 103-104; Hill, p. 139, nr. 364, anul 107 (victoria în al doilea război dacic și triumful (I)).
127. ↓ 3,21 g; 19 mm. RIC, II, p. 256, nr. 177, anii 103-104; Hill, p. 136, nr. 234, anul 105 (emisiunea a 11-a).
128. ↓ 2,97 g; 19 mm. RIC, II, p. 256, nr. 181, anii 103-104; Hill, p. 137, nr. 282, anul 106 (emisiunea a 12-a).
129. ↓ 2,99 g; 18 mm. RIC, II, p. 257, nr. 188, anii 103-111; Hill, p. 138, nr. 349, anul 107 (emisiunea a 13-a).
130. ↓ 3,05 g; 18 mm. RIC, II, p. 257, nr. 202, anii 103-111; Hill, p. 135, nr. 197, anul 104 (emisiunea a 10-a).
131. ↓ 3,12 g; 19 mm. RIC, II, p. 258, nr. 216, anii 103-111; Hill, p. 135, nr. 193, anul 104 (emisiunea a 10-a).
132. ↓ 3,29 g; 10 mm. RIC, II, p. 258, nr. 218, anii 103-111; Hill, p. 135, nr. 193, anul 104 (emisiunea a 10-a).
133. ↓ 3,33 g; 19 mm. RIC, II, p. 259, nr. 222, anii 104-111; Hill, p. 135, nr. 194, anul 104 (emisiunea a 10-a).
134. ↓ 3,20 g; 20 mm. RIC, II, p. 261, nr. 243, anii 112-114; Hill, p. 143, nr. 578, anul 113 (emisiunea a 19-a).
135. ↓ 3,27 g; 19 mm. RIC, II, p. 262, nr. 254, anii 112-114; Hill, p. 144, nr. 612, anul 114 (emisiunea a 20-a).
136. ↓ 3,30 g; 19 mm. RIC, II, p. 263, nr. 267, anii 112-114; Hill, p. 143, nr. 582, anul 113 (emisiunea a 19-a).
- 137-138. ↓ 3,05 g; 21 mm. ↓ 3,12 g; 19 mm. RIC, II, p. 263, nr. 271, anii 112-114; Hill, p. 144, nr. 615, anul 114 (emisiunea a 20-a).
139. ↓ 3,05 g; 19 mm. RIC, II, p. 263, nr. 276, anii 112-114; Hill, p. 144, nr. 616, anul 114 (emisiunea a 20-a).

140. ↘ 3,21 g; 20 mm. RIC, II p. 264, nr. 287, anii 112-114; Hill, p. 142, nr. 540, anul 112 (emisiunea a 18-a).
141. ↘ 3,08 g; 21 mm. RIC, II, p. 264, nr. 292, anii 112-114; Hill, p. 144, nr. 618, anul 114 (emisiunea a 20-a).
142. ↓ 3,15 g; 19 mm. RIC, II, p. 264, nr. 294, anii 112-114; Hill, p. 143; nr. 580, anul 113 (emisiunea a 19-a).
143. ↓ 3,29 g; 20 mm. RIC, II, p. 266, nr. 315, anii 114-117; Hill, p. 150, nr. 760 var. (GERM pe avers), anul 117 (emisiunea a 24-a).
- 144-145. ↓ 2,76 g; 19 mm. ↘ 3,30 g; 19 mm. RIC, II, p. 267, nr. 318, anii 114-117; Hill, p. 148, nr. 709, anul 116 (emisiunea a 22-a).
- 146-147. ↘ 3,33 g; 19 mm. ↓ 3,20 g; 18 mm. RIC, II, p. 267, nr. 331, anii 114-117; Hill, p. 150, nr. 762 var. (GERM pe avers), anul 117 (emisiunea a 24-a).
- 148-149. ↓ 3,55 g; 18 mm. ↓ 3,20 g; 18 mm. RIC, II, p. 268, nr. 332, anii 114-117; Hill, p. 150, nr. 761 var. (GERM pe avers), anul 117 (emisiunea a 24-a).
150. ↓ 3,31 g; 18 mm; lipsă un fragment. RIC, II, p. 268, nr. 334, anii 114-117; Hill, p. 150, nr. 763 var. (GERM pe avers), anul 117 (emisiunea a 24-a).
151. ↘ 3,18 g; 19 mm. RIC, II, p. 268, nr. 337, anii 114-117; Hill, p. 148, nr. 713, anul 116 (donative).
152. ↓ 3,33 g; 18 mm. RIC, II, p. 268, nr. 340, anii 114-117; Hill, p. 149, nr. 743, anul 116 (emisiunea a 23-a).
153. ↓ 3,17 g; 19 mm. RIC, II, p. 268, nr. 344, anii 114-117; Hill, p. 148, nr. 710, anul 116 (donative).
154. ↘ 3,26 g; 21 mm. RIC, II, p. 268, nr. 347, anii 114-117; Hill, p. 148, nr. 711, anul 116 (donative).
- 155-156. ↓ 3,17 g; 19 mm. ↓ 3,17 g; 19 mm; lipsă un fragment. RIC, II, p. 268, nr. 353, anii 114-117; Hill, p. 149, nr. 744, anul 116 (emisiunea a 23-a).
- 157-158. ↓ 3,05 g; 19 mm. ↘ 3,30 g; 19 mm. RIC, II, p. 269, nr. 355, anii 114-117; Hill, p. 148, nr. 715, anul 116 (donative).
159. ↓ 3,45 g; 18 mm. RIC, II, p. 269, nr. 364, anii 114-117; Hill, p. 149, nr. 742, anul 116 (emisiunea a 23-a).
- Hadrianus*
160. ↓ 3,16 g; 19 mm. RIC, II, p. 339, nr. 6, anul 117; Hill, p. 150, nr. 14, anul 117 (emisiunea I).
161. ↘ 3,21 g; 19 mm. RIC, II, p. 340, nr. 10 (a), anul 117 (emisiunea a II-a); Hill, p. 151, nr. 30, anul 117 (emisiunea a 2-a).
162. ↓ 3,21 g; 19 mm. RIC, II, p. 340, nr. 13 (c), anul 117 (emisiunea a II-a); Hill, p. 151, nr. 33, anul 117 (emisiunea a 2-a).
163. ↘ 3,17 g; 19 mm. RIC, II, p. 345, nr. 41 (a), anul 118; Hill, p. 152, nr. 44, anul 117 (emisiunea a 3-a).
- 164-165. ↓ 2,99 g; 20 mm; lipsă un fragment. ↘ 3,31 g; 19 mm. RIC, II, p. 345, nr. 42 (a), anul 118; Hill, p. 152, nr. 45, anul 117 (emisiunea a 3-a).
166. ↓ 3,67 g; 19 mm. RIC, II, p. 345, nr. 44 (a), anul 118; Hill, p. 152, nr. 46, anul 117 (emisiunea a 3-a).
- 167-168. ↓ 3,11 g; 19 mm. ↘ 2,90 g; 19 mm; lipsă un fragment. RIC, II, p. 348, nr. 67 (b), anii 119-122; Hill, p. 157, nr. 207, anul 121 (emisiunea a 8-a).
169. ↓ 3,06 g; 19 mm; lipsă trei fragmente. RIC, II, p. 349, nr. 77 (b), anii 119-122; Hill, p. 158, nr. 237, anul 123 (emisiunea a 10-a).
170. ↓ 3,27 g; 19 mm. RIC, II, p. 350, nr. 78 (a), anii 119-122; Hill, p. 158, nr. 236, anul 123 (emisiunea a 10-a).
- 171-174. ↓ 3,25 g; 18 mm. ↘ 3,00 g; 18 mm. ↓ 3,30 g; 20 mm. ↓ 3,10 g; 19 mm. RIC, II, p. 350, nr. 80 (b), anii 119-122; Hill, p. 158, nr. 235, anul 123 (emisiunea a 10-a).
- 175-176. ↓ 2,66 g; 19 mm. ↓ 2,55 g; 19 mm. RIC, II, p. 350, nr. 80 (c), anii 119-122; Hill, p. 158, nr. 235, anul 123 (emisiunea a 10-a).
177. ↘ 3,38 g; 18 mm. RIC, II, p. 350, nr. 81 (b), anii 119-122; Hill, p. 156, nr. 169, anul 120 (emisiunea a 7-a).
178. ↓ 3,05 g; 19 mm; lipsă un fragment. RIC, II, p. 351, nr. 94 (b), anii 119-122; Hill, p. 157, nr. 208, anul 121 (emisiunea a 8-a).
179. ↓ 3,23 g; 18 mm. RIC, II, p. 352, nr. 101 (b), anii 119-122; Hill, p. 158, nr. 237, anul 123 (emisiunea a 10-a).
180. ↘ 3,27 g; 20 mm; lipsă un fragment. RIC, II, p. 352, nr. 101 (c), anii 119-122; Hill, p. 158, nr. 237, anul 123 (emisiunea a 10-a).
181. ↓ 3,14 g; 20 mm. RIC, II, p. 354, nr. 120 (a), anii 119-122; Hill, p. 159, nr. 261, anul 124 (emisiunea a 11-a).
182. ↘ 2,85 g; 19 mm. RIC, II, p. 354, nr. 120 (c), anii 119-122; Hill, p. 159, nr. 261, anul 124 (emisiunea a 11-a).
183. ↘ 2,58 g; 20 mm. RIC, II, p. 355, nr. 122 (b), anii 119-122; Hill, p. 155, nr. 135, anul 119 (emisiunea a 6-a).
184. ↘ 3,09 g; 19 mm. RIC, II, p. 355, nr. 127 (a), anii 119-122; Hill, p. 158, nr. 234, anul 123 (emisiunea a 10-a).
185. ↓ 3,17 g; 18 mm. RIC, II, p. 356, nr. 137 (c), anii 119-122; Hill, p. 158, nr. 238, anul 123 (emisiunea a 10-a).
186. ↘ 2,90 g; 19 mm; lipsă un fragment. RIC, II, p. 356, nr. 139 (b), anii 119-122; Hill, p. 135, nr. 139, anul 119 (emisiunea a 6-a).
187. ↘ 3,30 g; 19 mm. RIC, II, p. 356, nr. 139 (c), anii 119-122; Hill, p. 155, nr. 139, anul 119 (emisiunea a 6-a).
188. ↘ 3,23 g; 18 mm. RIC, II, p. 358, nr. 149 (d), anii 125 (sfârșit) - 128 (inceput); Hill, p. 159, nr. 287, anul 126.
189. ↘ 3,34 g; 19 mm; lipsă un fragment. RIC, II, p. 360, nr. 169 (d), anii 125 (sfârșit) - 128 (inceput); Hill, p. 160, nr. 329 (Annona? in loc de Abundantia), anul 127 (emisiunea a 14-a).
190. ↘ 3,22 g; 19 mm. RIC, II, p. 360, nr. 173 (d), anii 125 (sfârșit) - 128 (inceput); Hill, p. 160, nr. 329, anul 127 (emisiunea a 14-a).
191. ↓ 3,06 g; 21 mm; lipsă două fragmente. RIC, II, p. 360, nr. 175 (d), anii 125 (sfârșit) - 128 (inceput); Hill, p. 159, nr. 270, anul 125 (emisiunea a 12-a).
192. ↓ 3,30 g; 19 mm. RIC, II, p. 361, nr. 181 (d), anii 125 (sfârșit) - 128 (inceput); Hill, p. 159, nr. 275, anul 125 (emisiunea a 12-a).
193. ↘ 3,26 g; 19 mm. RIC, II, p. 361, nr. 182 (d), anii 125 (sfârșit) - 128 (inceput); Hill, p. 161, nr. 333, anul 127 (emisiunea a 14-a).
194. ↓ 3,28 g; 18 mm. RIC, II, p. 361, nr. 183 (c), anii 125 (sfârșit) - 128 (inceput); Hill, p. 161, nr. 347, anul 128 (emisiunea a 15-a).
195. ↘ 3,15 g; 19 mm. RIC, II, p. 362, nr. 202 (d), anii 125 (sfârșit) - 128 (inceput); Hill, p. 161, nr. 332, anul 127 (emisiunea a 14-a).
196. ↓ 3,11 g; 19 mm; lipsă două fragmente. RIC, II, p. 368, nr. 238 (b) var., anii 134-138; Hill, p. 172, nr. 788, anul 137 (emisiunea a 25-a).
197. ↓ 3,29 g; 19 mm. RIC, II, p. 369, nr. 256 (a), anii 134-138; Hill, p. 173, nr. 834, anul 137 (emisiunea a 26-a).
198. ↓ 3,02 g; 18 mm; lipsă un fragment. RIC, II, p. 370, nr. 257 (a), anii 134-138; Hill, p. 165, nr. 495 var. (Pietas, spre stînga, lângă altar, cu ambele mâini ridicate), anul 132 (emisiunea a 20-a).

199. ↓ 3,22 g; 19 mm; lipsă două fragmente. RIC, II, p. 370, nr. 261 (a), anii 134—138; Hill, p. 160, nr. 527, anul 133 (emisiunea a 21-a).
200. ↓ 3,33 g; 18 mm. RIC, II, p. 371, nr. 266 (a), anii 134—138; Hill, p. 175, nr. 931, anul 138 (emisiunea a 27-a).
201. ↓ 3,38 g; 19 mm. RIC, II p. 371, nr. 267 (a), anii 134—138; Hill, p. 173, nr. 835, anul 137 (emisiunea a 26-a).
202. ↓ 3,25 g; 18 mm. RIC, II, p. 371, nr. 269 (a), anii 134—138; Hill, p. 175, nr. 932, anul 138 (emisiunea a 27-a).
- 203—204. ↙ 2,88 g; 18 mm. ↓ 3,21 g; 19 mm. RIC, II, p. 372, nr. 276 (d), anii 134—138; Hill, p. 166, nr. 528, anul 133 (emisiunea a 21-a).
205. ↓ 3,25 g; 18 mm. RIC, II, p. 372, nr. 282 (a), anii 134—138.
206. ↘ 3,39 g; 18 mm. RIC, II, p. 375, nr. 305 (a), anii 134—138; Hill, p. 169, nr. 636, anul 136 (emisiunea a 24-a).
207. ↘ 3,26 g; 18 mm. RIC, II, p. 375, nr. 306 (a), anii 134—138; Hill, p. 169, nr. 636, anul 136 (emisiunea a 24-a).
208. ↓ 3,26 g; 18 mm. RIC, II, p. 377, nr. 324 (d), anii 134—138; Hill, p. 170, nr. 725, anul 136.
209. ↘ 3,18 g; 19 mm. RIC, II, p. 381, nr. 362 (c), anii 134—138; Hill, p. 163, nr. 399, anul 129 (emisiunea a 17-a).
210. ↓ 3,19 g; 18 mm. RIC, II, p. 382, nr. 367 (c), anii 134—138; Hill, p. 163, nr. 402, anul 129 (emisiunea a 17-a).

Hadrianus: Sabina

211. ↓ 3,10 g; 19 mm. RIC, II, p. 386, nr. 390 (a), anul 136; Hill, p. 169, nr. 640, anul 136 (emisiunea a 24-a).
212. ↓ 3,40 g; 18 mm. RIC, II, p. 386, nr. 395 (a), anul 136; Hill, p. 167, nr. 547, anul 134 (emisiunea a 22-a).
- 213—214. ↓ 3,61 g; 19 mm; lipsă un fragment. ↓ 3,40 g; 19 mm; lipsă un fragment. RIC, II, p. 387, nr. 398 (a), anii 138—139; Hill, p. 163, nr. 403, anul 129 (emisiunea a 17-a).
215. ↘ 3,10 g; 19 mm. RIC, II, p. 388, nr. 410 (a), anii 138—139; Hill, p. 166, nr. 529, anul 133 (emisiunea a 21-a).
216. ↓ 3,10 g; 18 mm; lipsă un fragment. RIC, II, p. 390, nr. 422 (c), anul 136; Hill, p. 171, nr. 764, anul 136.

Antoninus Pius

217. ↓ 2,97 g; 17 mm; lipsă un fragment. RIC, III, p. 28, nr. 22 (a), anul 139 (emisiunea I); Hill, p. 180, nr. 104, anul 139 (emisiunea a 8-a).
218. ↓ 3,03 g; 18 mm; lipsă un fragment. RIC, III, p. 29, nr. 26 (a), anul 139 (emisiunea I); Hill, p. 179, nr. 95, anul 139 (emisiunea a 17-a).
219. ↓ 3,35 g; 18 mm. RIC, III, p. 33, nr. 64 (a), anii 140—143; Hill, p. 186, nr. 339, anul 141 (emisiunea a 13-a).
220. ↓ 3,18 g; 18 mm; lipsă un fragment. RIC, III, p. 33, nr. 64 (c), anii 140—143; Hill, p. 186, nr. 339, anul 141 (emisiunea a 13-a).
221. ↓ 3,00 g; 18 mm. RIC, III, p. 34, nr. 69 (c), anii 140—143; Hill, p. 189, nr. 466, anul 142 (emisiunea a 14-a).
222. ↑ 2,85 g; 19 mm. RIC, III, p. 43, nr. 136 (c), anii 145—161; Hill, p. 197, nr. 722, anul 146 (emisiunea a 19-a).
- 223—224. ↑ 3,28 g; 19 mm; lipsă două fragmente. ↓ 3,45 g; 19 mm. RIC, III, p. 48, nr. 177 (d), anii 148—149.
225. ↘ 3,14 g; 18 mm; lipsă un fragment. RIC, III, p. 48, nr. 181; anii 148—149.
226. ↓ 3,17 g; 18 mm; lipsă două fragmente. RIC, III, p. 51, nr. 203, anii 151—152.

227. ↓ 3,21 g; 20 mm; lipsă un fragment. RIC, III, p. 55, nr. 239, anii 154—155.
228. ↑ 3,33 g; 17 mm; lipsă patru fragmente. RIC, III, p. 59, nr. 274, anii 157—158.
229. ↓ 3,30 g; 17 mm; lipsă două fragmente. RIC, III, p. 62, nr. 298, anii 159—160.

Antoninus Pius: Faustina I

230. ↓ 3,22 g; 17 mm. RIC, III, p. 67, nr. 328 (a), anii 138—139.
231. ↓ 3,50 g; 17 mm. RIC, III, p. 68, nr. 338, anii 139—141; Hill, p. 188, nr. 434, anul 142.

Antoninus Pius: Diva Faustina I

232. ↓ 3,04 g; 17 mm; lipsă un fragment. RIC, III, p. 69, nr. 344, anii — după 141.
- 233—234. ↓ 2,63 g; 17 mm. ↓ 3,39 g; 18 mm. RIC, III, p. 70, nr. 356, anii — după 141.
- 235—238. ↑ 3,25 g; 18 mm; lipsă două fragmente. ↓ 3,25 g; 18 mm. ↓ 3,56 g; 18 mm. ↓ 3,17 g; 19 mm. RIC, III, p. 71, nr. 360 (a), anii — după 141.
239. ↓ 3,20 g; 18 mm. RIC, III, p. 71, nr. 361 (a) anii — după 141.
240. ↓ 3,34 g; 19 mm; lipsă două fragmente. RIC, III, p. 71, nr. 362, anii — după 141.
241. ↓ 3,41 g; 19 mm. RIC, III, p. 71, nr. 366 (a), anii — după 141.
242. ↓ 3,63 g; 18 mm; lipsă un fragment. RIC, III, p. 72, nr. 371, anii — după 141.
243. ↘ 3,10 g; 18 mm. RIC, III, p. 72, nr. 381^b (a), anii — după 141; Hill, p. 189, nr. 468, anul 142 (emisiunea a 14-a).
244. ↑ 3,32 g; 19 mm; lipsă două fragmente. RIC, III, p. 72, nr. 382^a, anii — după 141; Hill, p. 197, nr. 735, anul 147 (emisiunea a 20-a).

Antoninus Pius: Antoninus Pius și Marcus Aurelius

245. ↘ 3,36 g; 18 mm. RIC, III, p. 78, nr. 415 (b), anul 140; Hill, p. 185, nr. 319, anul 140.

Antoninus Pius: Marcus Aurelius

246. ↓ 3,21 g; 18 mm. RIC, III, p. 79, nr. 423 (a), anii 140—144; Hill, p. 192, nr. 571, anul 143 (emisiunea a 15-a).
247. ↓ 3,70 g; 18 mm; lipsă un fragment. RIC, III, p. 85, nr. 458, anii 152—153.
248. ↓ 3,14 g; 18 mm; lipsă un fragment. RIC, III, p. 86, nr. 463 (a), anii 154—155.
249. ↓ 3,14 g; 17 mm. RIC, III, p. 88, nr. 470, anii 156—157.

Antoninus Pius: Faustina I

250. ↑ 3,25 g; 17 mm. RIC, III, p. 93, nr. 497, anii — 175.
251. ↑ 3,43 g; 19 mm. RIC, III, p. 93, nr. 500 (b) var. (FAVSTINA), anii — 175.
252. ↓ 3,20 g; 19 mm. RIC, III, p. 95, nr. 515 (a), anii — 175.

Marcus Aurelius

253. ↑ 3,29 g; 18 mm. RIC, III, p. 220, nr. 91, anii 163 (decembrie) — 164 (decembrie).
254. ↑ 3,90 g; 18 mm. RIC, III, p. 230, nr. 225, anii 169 (decembrie) — 170 (decembrie).
255. ↑ 3,15 g; 18 mm. RIC, III, p. 231, nr. 231, anii 170 (decembrie) — 171 (decembrie).
256. ↓ 3,25 g; 19 mm. RIC, III, p. 240, nr. 352, anii 175 (decembrie) — 176 (decembrie).
257. ↑ 2,75 g; 18 mm. RIC, III, p. 241, nr. 406, anul 179 (primăvară — decembrie).

Marcus Aurelius: Divus Antoninus Pius

258. ↓ 3,45 g; 18 mm. RIC, III, p. 247, nr. 436, anul 161.

Marcus Aurelius: Luctus Verus

259. ↓ 3,40 g; 18 mm; lipsă un fragment. RIC, III, p. 254, nr. 505, anul 163 (toamnă — decembrie).
 260. ↑ 3,25 g; 17 mm. RIC, III, p. 255, nr. 515, anii 163 (decembrie) — 164 (decembrie).
 261. ↓ 3,35 g; 19 mm. RIC, III, p. 259, nr. 561, anul 166 (vară — decembrie).

Marcus Aurelius: Faustina I

262. ↓ 3,15 g; 17 mm. RIC, III, p. 270, nr. 696, anii 161—180.
 263. ↑ 3,38 g; 19 mm. RIC, III, p. 270, nr. 697, anii 161—180.
 264. ↓ 3,70 g; 18 mm. RIC, III, p. 271, nr. 714, anii 161—180.
 265—266. ↑ 3,55 g; 18 mm. ↑ 3,26 g; 18 mm; lipsă șase fragmente. RIC, III, p. 272, nr. 730, anii 161—180.

Marcus Aurelius: Lucilla

267. ↓ 3,46 g; 19 mm. RIC, III, p. 274, nr. 759, anii — 183.

Commodus

268. ↓ 3,17 g; 19 mm. RIC, III, p. 377, nr. 106, anii 184—185.

Commodus: Divus Marcus Aurelius

269. ↓ 3,48 g; 19 mm; lipsă un fragment. RIC, III, p. 398, nr. 273, anul 180 (?).

Commodus: Crispina

270. ↓ 3,33 g; 19 mm. RIC, III, p. 398, nr. 276, anii 180—183.

„Barbară” (sec. II e.n.?)

271. AR. ↓ 2,67 g; 19 mm. Foarte uzată. Av. Capul laureat, fără barbă, al unui împărat, spre dreapta; umărul sting drapat.

MANTNIY [...] ANIYS PAIITMI

Rv. Caduceu inaripa \ stingaci realizat.

NOIAE..

Aversul are ca prototip o emisiune anterioară lui Hadrian, poate de la Traian; aceasta iconografic, pe cind legenda, începînd cu M ANT... indică o emisiune de la Antonini. Reversul nu este edificator, putînd fi realizat după un model din secolul al II-lea e.n., poate, chiar din a doua lui jumătate.

THE HOARD OF ROMAN IMPERIAL DENARII FROM GHERĂIEȘTII NOI, NEAMȚ COUNTY

SUMMARY

In 1977, two hundred seventy-one silver coins, and the vessel in which the hoard had been buried, were discovered west of the village of Gherăiești Noi (Gherăiești commune, Neamț county). The wheel-worked vessel is a small mug made from a fine grey paste and shows analogies with the Daco-Carpian pottery (Fig. 1/a and footnotes 4—6).

The coins are dated between A.D. 63—68 and 184—185 (Nero-Commodus). Most of them were issued by Trajan and Marcus Aurelius (67.89%) (Table 1). The nucleus of the Gherăiești hoard is similar to the treasures from Costești and Rediș (Moldavia), Bletchley, Vienna, Chasanfakla, Matiuși, Kriačkovka, Podlesnovka and Černitza (footnotes 8—13).

The hoard consists of 270 denarii and of a „barbarian” denarius (No. 271; Fig. 1/c). The „barbarian” denarius is copied after the 2nd-c. denarii and presumably comes from the towns in the north of the Black Sea coast (footnote 23).

The total weight of the coins after cleaning is of 865.20 g, the average weight being 3.193 g. The emissions of Antoninus Pius, Marcus Aurelius and Commodus have the greatest weight; the smallest weight have the Nero, Vitellius, Vespasianus and Titus coins (Table 2). We also observed the absence of some coin fragments, due — perhaps — to some official attempts at diminishing the weight of the denarii (footnote 16).

The numismatic examination shows that the accumulation ends about A.D. 184—185. The origin of the coins and the date when they were buried cannot be specified. The hoard belonged to the Carpo-Dacians (see the vessel) and was accumulated in a period of money devaluation, being buried after Septimius Severus' reform, perhaps in the first decades of the 3rd century A.D. (footnotes 24 and 39).

FIGURE EXPLANATION

Fig. 1. (a) The vessel of Gherăiești hoard (a, b); „barbarian” denarius (c) obverse and reverse.

Translated by MARIA MIHĂILESCU-BÎRLIBA